

4. Дригайло С. В. Створення комфортних умов роботи для користувачів і співробітників у бібліотеці / С. В. Дригайло // *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.* – 2009. – № 4. – С. 63–72.
5. Риб'янцева І. Комфортний простір – підтримка для якісного бібліотечного обслуговування / І. Риб'янцева // *Бібліотечна планета.* – 2012. – № 2. – С. 10–11.
6. Швець М. Б. Обновлённая библиотека: бином фантазии: [беседа с директором ЦБС Красногвардейского района М. Б. Швець] / записала М. Селивёрстова // *Современная библиотека.* – 2013. – № 9. – С. 8–13.
7. Сватула Т. Сучасна бібліотека – європейський рівень обслуговування (портфоліо Херсонської ОУНБ ім. О. Гончара) / Т. Сватула // *Бібліотечна планета.* – 2015. – № 1. – С. 6–8.
8. Петрицька В. Комфортність обслуговування очима користувачів [Текст] / В. Петрицька // *Бібліотечний форум України.* – 2010. – № 1. – С. 32–36.
9. Герич А. Чи вистачає Вам у вищій затишного місця для індивідуальної роботи? / А. Герич // *Аудиторія.* – 2015. – 19–25 берез. (чис. 7). – С. 2.
10. Герич А. Для урбаністів відкрилася бібліотека / А. Герич // *Аудиторія.* – 2015. – 26 берез. – 1 квіт. (чис. 8). – С. 12.

УДК 025.5:378

Поліщук О. Б.

Наукова бібліотека Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ
«Криворізький національний університет»

**ДЕНЬ КАФЕДРИ: ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО
ПРОЦЕСУ (З ДОСВІДУ РОБОТИ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ
КРИВОРІЗЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ДВНЗ
«КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»)**

Розкрито сутність понять: «інформація», «інформаційне забезпечення», «День кафедри»; відображено інформаційне забезпечення кафедр Криворізького педагогічного інституту.

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, наукова бібліотека, навчальний процес, вищий навчальний заклад, День кафедри.

Polischuk O.

**DAY OF CHAIR: INFORMATION SUPPORT OF EDUCATIONAL PROCESS
(FROM EXPERIENCE OF SCIENTIFIC LIBRARY OF KRYVYI RIH
PEDAGOGICAL INSTITUTE OF STATE HIGHER EDUCATION
INSTITUTION «KRYVYI RIH NATIONAL UNIVERSITY»)**

The article reveals the meaning of notions «information», «information support», «Day of Chair»; information support of Kryvyi Rih pedagogical institute chairs' is described.

Keywords: information, information support, scientific library, educational process, higher education institution, Day of Chair.

Сьогодення диктує нову модель бібліотеки, вимагає наповнення її роботи новим змістом, виокремлює її пріоритетні напрями розвитку, а саме: підвищення інформаційної, освітньої, виховної, пізнавальної функцій, які потребують найповнішого інформаційного забезпечення навчально-виховного та науково-дослідного процесів, надання інформаційно-методичної допомоги студентам, викладачам, співробітникам ВНЗ.

XXI століття – ера інформаційного суспільства. Бібліотеки ВНЗ займають провідні позиції у вирішенні завдань побудови інформаційного суспільства. Їхня діяльність підпорядкована реалізації вимог щодо трансформації України в інформаційне суспільство, до яких належать: формування єдиного інформаційно-комунікативного простору як частини світової інформаційної інфраструктури; створення системи забезпечення прав громадян на отримання, розповсюдження і використання інформації, підвищення рівня освіти, науково-технічного і культурного обміну. Ось чому, бібліотека – одна з небагатьох структур, здатних надати комплексну інформаційну допомогу. Усі зміни, що відбуваються в країні, суттєво вплинули на роль і місце бібліотеки в суспільстві, поставили перед нею нові вимоги та завдання, обумовили перегляд традиційних підходів до організації роботи, пошук нових шляхів розвитку.

У Концепції Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека – XXI» зазначається, що «одним із пріоритетів розвитку інформаційного суспільства в Україні є забезпечення вільного доступу до інформації» [1]. А одним із важливих соціальних інститутів, що забезпечують доступ до інформації, є бібліотеки.

Інформація все частіше визначається як основний ресурс майбутнього, але повністю використовувати його зможуть тільки ті члени суспільства, які мають необхідні знання. Активізація навчально-пізнавальної діяльності тих, хто навчається, завдяки постановці проблемних питань, пізнавальних завдань, розв'язання ситуацій пошукового характеру, потребує широкого застосування сучасного насиченого інформаційного середовища й вільної орієнтації в ньому. Отже, інформаційні ресурси бібліотек набувають значення стратегічних і мають забезпечити інформаційну підтримку сталого розвитку суспільства.

Інформаційне забезпечення є невід'ємною складовою, яка впливає на ефективність навчального процесу. Дослідження інформаційного забезпечення вищих навчальних закладів знайшло відображення у працях таких вчених, як Л. І. Антошкіна, Т. М. Боголіб, Н. І. Верхоглядова, Т. Є. Оболенська, В. Л. Плєскач, проте в умовах сьогодення це питання потребує постійного дослідження та вдосконалення.

І. П. Босак та Є. М. Палига [2] трактують інформаційне забезпечення як наявність інформації, необхідної для управління процесами, що містяться у базах даних інформаційних систем. Під інформаційними системами розуміють системи зберігання, обробки, перетворення, передачі й оновлення інформації з використанням комп'ютерної та іншої техніки.

На думку П. М. Сороки та Б. П. Сороки, інформаційне забезпечення – це сукупність форм документів різного призначення, нормативної бази та реалізованих рішень щодо обсягів, розміщення форм існування інформації, яка використовується в інформаційній системі під час її функціонування на об'єкті управління. Вони окреслили основні вимоги до інформаційного забезпечення [3]:

1. інформаційне забезпечення повинно бути достатнім для використання всіх функцій інформаційної системи, які автоматизуються;
2. для кодування інформації, що використовуються як на об'єкті управління, так і на вищому рівні, потрібно використовувати погоджені класифікатори;
3. інформаційне забезпечення цієї інформаційної системи повинно бути поєднане з інформаційним забезпеченням інших систем, з якими воно взаємодіє та ін.

Інший підхід до визначення інформаційного забезпечення можна побачити у наукових працях Л. Т. Ониксимова та Н. О. Петрини: «інформаційне забезпечення – це надання інформації, знайденої в ході робіт задля задоволення інформаційних потреб користувача і представленої у вигляді інформаційного продукту у зручному для споживача вигляді» [4].

На думку І. І. Доброскок, «інформаційне забезпечення – це цілісна технологічна навчальна система, що забезпечує інтеграцію технічного, дидактичного, користувального та інформаційно-

освітнього середовищ, які створюють умови для виконання послідовності спільних дій суб'єктів навчання в умовах інформатизації освіти, орієнтованих на досягнення проєктованих результатів професійної підготовки» [5, с. 38].

Ми вважаємо, що інформаційні ресурси бібліотеки формуються відповідно до фахових інформаційних потреб користувачів (науковців, працівників освітніх установ, слухачів курсів, студентів, бібліотечних працівників) документами з питань розвитку вітчизняної та світової педагогічної науки, освіти, менеджменту і маркетингу в освіті, нових педагогічних технологій та інноваційних підходів до професійної підготовки педагогічних кадрів, науково-методичною літературою на допомогу вчителям-предметникам, матеріалами про педагогів-новаторів, документами з питань бібліотекознавства, фаховими періодичними виданнями.

Інформаційне забезпечення викладачів та науковців здійснюється за традиційними схемами ВРІ (вибіркового розповсюдження інформації) та ДОК (диференційованого обслуговування керівників). Бібліотеки ВНЗ ведуть активну роботу з інформаційного забезпечення таких груп споживачів: керівний склад університету (ректор, проректори, директор, декани, завідувачі кафедрами, які поєднують навчальну роботу з науковою); професорсько-викладацький склад, аспіранти й студенти, що навчаються й займаються науковою діяльністю.

Нові технології в інформаційно-бібліографічному обслуговуванні бібліотеки забезпечують: створення бази даних на допомогу навчальному та науковому процесам інституту; створення бази даних праць науковців, викладачів інституту на основі бібліографічних покажчиків.

Говорячи про Наукову бібліотеку Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет», слід зазначити, що традиційними стали проведення інформаційних оглядів новинок літератури на засіданнях кафедр за їхніми профілями. Найбільш успішно і повно інформування про бібліографічні ресурси здійснюється в ході комплексних заходів – Днів кафедр, які проводяться двічі на рік.

Плануючи проведення Дня кафедри, заздалегідь узгоджуємо із завідувачами кафедр план заходу. Проведення даного заходу ставить за мету розширити науковий світогляд науково-педагогічних кадрів, ознайомити з виставкою навчально-методичної літератури з актуальних проблем кафедри, новинками літератури та навчально-методичними посібниками; обговорити питання комплектування фонду бібліотеки з профілю кафедри; рекомендації щодо списання застарілої за змістом літератури з навчальних дисциплін кафедри; огляди публікацій періодичних видань за проблемами діяльності кафедри; огляд довідково-бібліографічних та інформаційних видань на допомогу навчальному процесу та науковій роботі; консультації з оформлення списків використаної літератури до дипломних, курсових, магістерських та інших робіт. Викладачі знайомляться з інституційним репозитарієм.

Так, наприклад під час проведення такого заходу, на кафедрі педагогіки представлено нові надходження з педагогічних дисциплін та освітнього менеджменту, ознайомлено із змістом сайту бібліотеки. Особливу увагу приділено використанню та додатковому комплектуванню комплексу електронних навчальних, навчально-методичних матеріалів з педагогіки.

Під час спілкування викладачів із фахівцями бібліотеки активно обговорювалась тема книгозабезпечення навчальних дисциплін і необхідність залучення до бібліотечного фонду літератури з нових та актуальних тем.

У свою чергу бібліотека презентувала свої інформаційно-бібліографічні сервіси та послуги: бібліографічну продукцію: науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Менеджмент і маркетинг у педагогіці та освіті», бюлетень нових надходжень; комплекс інформаційно-пошукових можливостей, ресурсів та послуг бібліотеки для викладачів, аспірантів і здобувачів; наповненість сайту бібліотеки; електронний каталог; Інтернет-ресурси тощо.

Згідно графіку роботи працівниками бібліотеки проведено День кафедри для науково-педагогічного складу кафедри математики та методики її навчання. План проведення Дня кафедри включав: проведення відкритого тематичного перегляду нової літератури з математики, історії математики, геометрії, алгебри, вищої математики та ін., перегляд бюлетеня нових надходжень, ознайомлення з бібліографічною продукцією. Було презентовано та подаровано кафедрі науково-

допоміжний бібліографічний показник «Інноваційні методи навчання математики». Бібліографічний показник присвячено інноваційним методам навчання математики.

Бібліографічний науково-допоміжний показник складено на основі перегляду електронного каталогу, традиційного (карткового) систематичного каталогу та систематичної картотеки статей Наукової бібліотеки Криворізького педагогічного інституту ДВНЗ «Криворізький національний університет» і є вибіркоким. Представлено монографії, автореферати дисертацій, навчальні посібники, статті з періодичних видань і збірників наукових праць.

Показник складається із шести основних розділів:

Розділ 1. Інноваційні методи навчання математики. Загальні питання.

Розділ 2. Інновації в підготовці майбутніх учителів математики.

Розділ 3. Інформаційні комп'ютерні технології.

Розділ 4. Проектні технології.

Розділ 5. Ігрові методики навчання.

Розділ 6. Інтерактивні технології.

Бібліографічний показник містить 440 джерел українською та російською мовами. Хронологічно охоплено період з 1988 по 2014 рр.

Представлений матеріал у бібліографічному показнику згруповано у межах розділів за зведеним українсько-російським алфавітом прізвищ авторів і назв праць. Нумерація суцільна. Показник адресовано викладачам ВНЗ, учителям математики, аспірантам, студентам фізико-математичних факультетів та всім, хто цікавиться питаннями сучасних інноваційних технологій навчання математики.

Під час спілкування обговорено питання книгозабезпечення навчальних дисциплін кафедри, інформаційні можливості бібліотеки, наповнення електронного каталогу бібліотеки тощо. На Дні кафедри було презентовано віртуальні виставки на сайті бібліотеки: «Видатний математик, творець неевклідової геометрії: 220 років від дня народження М. І. Лобачевського», «М. Коперник: 540 років від дня народження видатного польсько-німецького астронома і математика», «Зірковий математичний час: Софія Ковалевська – перша в світі жінка-професор математик» [6].

Викладачі та аспіранти кафедри були ознайомлені з інформацією про інституційний репозитарій. Висловлювалися пропозиції та побажання колективу кафедри на майбутнє щодо забезпечення подальшої співпраці кафедри та наукової бібліотеки.

Анкетування, проведене серед викладачів кафедр педагогіки та математики з методикою навчання свідчить про те, що вони позитивно відносяться до таких заходів. Спостереження за викладачами переконує нас в тому, що вони вільно користуються електронним каталогом та спроможні відшукати необхідну інформацію, вміють користуватися сайтом, вчасно подають свої публікації до репозитарію. Проведена нами робота сприяє вдосконаленню їхньої інформаційної культури шляхом ознайомлення з інформаційним забезпеченням наукової бібліотеки, сприяє підвищенню педагогічної майстерності та вдосконаленню фахової компетентності.

Отже, інформаційне забезпечення навчального процесу дозволяє здійснювати підвищення кваліфікації педагогічних працівників на сучасному рівні. Ефективному забезпеченню навчально-виховного процесу сприяє тісна співпраця бібліотеки з кафедрами інституту.

Дні кафедри дозволяють підвищити інформаційну культуру спеціалістів вищого навчального закладу (особливо молодих науковців), збагатити їх інформаційний багаж для наукової роботи, а також представити репертуар інформаційно-бібліографічних послуг для подальшого розповсюдження інформації через кафедри потенційним користувачам – студентам.

Підсумовуючи все вище сказане, маємо можливість стверджувати, що на сучасному етапі модернізації освіти бібліотеки ВНЗ – важлива ланка освітньої системи.

Список використаних джерел:

1. *Концепція Державної цільової національно-культурної програми створення єдиної інформаційної бібліотечної системи «Бібліотека XXI» [Електронний ресурс] // Розпорядження*

Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2009 р. – № 1579. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1579-2009-%D1%80> (дата звернення: 05.07.15). – Назва з екрану.

2. Босак І. П. Інформаційне забезпечення управління підприємством: економічний аспект / І. П. Босак, Є. М. Палига // *Регіонал. економіка.* – 2007. – № 4. – С. 193–195.

3. Сорока П. М. *Інформаційний менеджмент : навч. посіб.* / П. М. Сорока, Б. П. Сорока ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». – Київ, 2008. – 535 с.

4. Петрина Н. О. Інформаційне забезпечення процесів освіти і науки в умовах становлення інформаційного суспільства [Електронний ресурс] / Н. О. Петрина, Н. Т. Онисимова. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/2660/3/Petrina%202.pdf> (дата звернення: 01.07.15). – Назва з екрану.

5. Доброскок І. Інформаційне забезпечення освітнього середовища майбутніх соціальних педагогів як засіб активізації й інтенсифікації управління навчальним процесом у ВНЗ / І. Доброскок // *Рідна шк.* – 2012. – № 89. – С. 37–41.

6. *Віртуальні виставки [Електронний ресурс].* – Режим доступу: http://kdr-library.ucoz.ru/index/oformlennja_bibliografichnogo_spisku/0-23 (дата звернення: 25.06.15) – Назва з екрану.

УДК 027.7:004.738.1

Матвейко І. І.

Національний університет «Львівська політехніка»

ВЕБ-САЙТ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ – ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ В СИСТЕМІ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

У статті проаналізовано роль веб-сайту в інформаційному обслуговуванні користувачів університетської бібліотеки технічного профілю.

Ключові слова: веб-сайт бібліотеки, електронні ресурси, бібліотечно-інформаційне обслуговування.

Matvejko I.

LIBRARY WEBSITE – AN IMPORTANT TOOL IN READERS’ SERVICES

This article analyses the role of technical university library website in readers’ services.

Keywords: library website, electronic resources, information and library services.

У сучасних умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій перше уявлення про бібліотеку вищого навчального закладу користувачі отримують через веб-сайт. І сьогодні можна стверджувати, що створення і розвиток веб-сайтів бібліотек стало актуальним напрямком їх діяльності.

Бібліотекарі-практики і науковці, як вітчизняних, так і зарубіжних вищих навчальних закладів накопичили і аналізують у професійній пресі позитивний досвід та інновації в організації і функціонуванні бібліотечних веб-сайтів.

Аналізу діяльності веб-сайтів бібліотек у фаховій літературі присвячено чимало робіт. Так, О. Грогуль проаналізувала особливості побудови та функціонування веб-сайтів обласних бібліотек, окреслила основні завдання, які повинен виконувати веб-сайт бібліотеки [1].